

Sygn. **akt II Ca 345/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Łuchtaj (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Elżbieta Żak

Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

Protokolant starszy sekretarz sądowy Anna Katarzyna Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2017 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. Ł. (1)

przeciwko F. Ż. i M. Ż.

o wydanie nieruchomości

na skutek apelacji pozwanego F. Ż. od wyroku Sądu Rejonowego

w Kraśniku z dnia 24 października 2016 roku, sygn. akt I C 389/16

oraz na skutek apelacji pozwanego F. Ż. od wyroku Sądu

Rejonowego w Kraśniku z dnia 22 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 389/16

I. oddala apelację pozwanego F. Ż. od wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 24 października 2016 roku, sygn. akt I C 389/16;

II. oddala apelację pozwanego F. Ż. od wyroku Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 22 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 389/16;

III. zasądza od pozwanego F. Ż. na rzecz powódki J. W.

Ł. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ca 345/17

(II Ca 346/17)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 października 2016 roku Sąd Rejonowy w Kraśniku nakazał pozwanym F. Ż. i M. Ż. wydanie powódce J. Ł. (1) przygranicznego pasa gruntu, stanowiącego część działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), położonej w miejscowości Z., stanowiącej współwłasność J. K., J. Ł. (1) i M. P., obejmującego obszar pomiędzy linią koloru czerwonego od punktu (...) do punktu (...) a linią koloru zielonego od punktu (...) do punktu (...), zgodnie z mapą

granicy sporządzoną przez biegłego geodetę J. R., przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego w dniu 14 stycznia 2014 roku, stanowiącą załącznik do opinii biegłego, która to mapa uznana została za integralną część orzeczenia z dnia 7 listopada 2014 roku Sądu Rejonowego w Kraśniku w sprawie o rozgraniczenie o sygn. I Ns 74/12 (pkt I) oraz zasądził od pozwanych na rzecz powódki solidarnie kwotę 770 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy w Kraśniku uzupełnił powyższy wyrok w ten sposób, że nakazał pozwany, aby rozebrali płot znajdujący się w przygranicznym pasie gruntu stanowiącym część działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...), położonej w miejscowości Z., stanowiącej współwłasność J. K., J. Ł. (1) i M. P., obejmującym obszar pomiędzy linią koloru czerwonego od punktu (...) do punktu (...) a linią koloru zielonego od punktu (...) do punktu (...), zgodnie z mapą granicy sporządzoną przez biegłego geodetę J. R., przyjętą do państwowego zasobu geodezyjnego w dniu 14 stycznia 2014 roku, stanowiącą załącznik do opinii biegłego, która to mapa uznana została za integralną część orzeczenia z dnia 7 listopada 2014 roku Sądu Rejonowego w Kraśniku w sprawie o rozgraniczenie o sygn. I Ns 74/12 po uprawomocnieniu się orzeczenia (pkt I) i oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II).

W uzasadnieniu pierwszego z tych wyroków Sąd Rejonowy wskazał na następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Powódka wraz z siostrami J. K. i M. P. jest współwłaścicielką działki nr (...), położonej w miejscowości Z.. Z działką tą sąsiaduje działka nr (...) należąca do pozwanych. Pozwani, nie posiadając żadnego tytułu prawnego, władają pasem gruntu, którego wydania domaga się J. Ł. (2). Powódce prawo własności tego pasa gruntu przysługuje natomiast z mocy prawomocnego postanowienia z dnia 7 listopada 2014 roku Sądu Rejonowego w Kraśniku, wydanego w sprawie o rozgraniczenie, sygn. akt I Ns 74/12, którym Sąd dokonał rozgraniczenia wymienionych działek. W postanowieniu, o którym mowa sąd orzekł o przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami w taki sposób, że granica przebiega według linii koloru czerwonego od punktu (...) do punktu (...), zgodnie z mapą sporządzoną przez biegłego geodetę J. R., przyjętą do państwowego zasobu w dniu 14 stycznia 2014 roku, którą to mapę Sąd uznał za integralną część orzeczenia. Mocą powołanego orzeczenia pas gruntu będący częścią działki nr (...), położony w obszarze pomiędzy linią koloru czerwonego od punktu (...) do punktu (...), a linią koloru zielonego od punktu (...) do punktu (...), zgodnie ze wskazaną mapą, należy do J. Ł. (1). Obecnie opisany pas gruntu znajduje się w posiadaniu pozwanych. W pasie tym znajduje się również płot, który został postawiony przez F. Ż.. Pomimo wielokrotnych próśb kierowanych do F. Ż., przedmiotowy pas gruntu nie został dobrowolnie wydany J. Ł. (1), ani żadnej z pozostałych współwłaścicielek. Pomimo wezwań, nie został również rozebrany płot.

Podstawę dla poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych stanowiły akta spraw Sądu Rejonowego w Kraśniku o sygnaturach I Ns 74/12 oraz I Ns 91/06. Ponadto Sąd pierwszej instancji wskazał, że fakt, iż to pozwani zajmują przygraniczny pas gruntu, którego wydania domaga się powódka, jak również fakt usytuowania płotu, jest w sprawie bezsporny. W ocenie tego Sądu, przeprowadzonej w oparciu o prawomocne orzeczenia zapadłe w wymienionych sprawach, poza sporem pozostaje również to, że powódka jest współwłaścicielką działki, której częścią jest sporny pas gruntu.

Za zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy Sąd Rejonowy uznał twierdzenia powódki i pozwanego M. Ż. w zakresie powyższych okoliczności faktycznych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd wskazał przy tym, że M. Ż. uznał powództwo twierdząc, iż wie jakiego pasa gruntu domaga się powódka oraz, że uważa, iż ten pas gruntu powinien być jej wydany.

Sąd Rejonowy zważył, że także pozwany F. Ż. nie kwestionował faktu władania spornym pasem gruntu, negował natomiast przebieg granicy ustalonej w postępowaniu o rozgraniczenie oraz prawo własności powódki twierdząc, iż nabył własność tego pasa gruntu przez zasiedzenie. Sąd pierwszej instancji nie podzielił jednak stanowiska pozwanego, jako sprzecznego z prawomocnymi orzeczeniami zapadłymi w powołanych powyżej sprawach. W tym zakresie Sąd odwołał się do przepisu art. 365 § 1 k.p.c. i stwierdził, że z mocy tego przepisu jest związany orzeczeniami, o których mowa. Wskazał, że z treści prawomocnego postanowienia z dnia 7 listopada 2014 roku w sprawie I Ns 74/12, które

podlegało również kontroli instancyjnej Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie II Ca 238/15, bezspornie wynika prawo własności J. Ł. (1) do pasa gruntu, którego wydania domaga się powódka.

Zważywszy na to, że twierdzenia pozwanego F. Ż. nie polegały na prawdzie i były sprzeczne ze stanem prawnym wynikającym z powołanych powyżej orzeczeń, Sąd Rejonowy oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez tego pozwanego.

W tak ustalonych okolicznościach faktycznych Sąd Rejonowy uznał roszczenie powódki o wydanie pasa gruntu opisanego w pkt I wyroku z dnia 24 października 2016 roku za zasadne.

Sąd zwrócił uwagę na to, że w prawomocnym postanowieniu z dnia 7 listopada 2014 roku, wydanym w sprawie I Ns 74/12 i ustalającym granicę między działkami nr (...) według linii koloru czerwonego, od punktu (...) do punktu (...), nie zostało zawarte orzeczenie o obowiązku wydania powódce przygranicznego pasa gruntu, który znajduje się we władaniu pozwanych. Wskazał jednak, że wobec tego, iż nie został złożony wniosek o uzupełnienie wymienionego postanowienia we wskazanym zakresie, właścicielowi przysługuje roszczenie o wydanie nieruchomości oparte na treści art. 222 § 1 k.c. Sąd przywołał zatem treść wymienionego przepisu i wskazał, że roszczenie windykacyjne jest ściśle związane z prawem własności, zaś legitymacja czynna dla dochodzenia tego roszczenia przysługuje z mocy art. 209 k.c. każdemu ze współwłaścicieli. Współwłaściciel, który dokonuje czynności zachowawczej, w postaci wystąpienia z żądaniem windykacyjnym, nie działa w imieniu pozostałych współwłaścicieli, gdyż art. 209 k.c. nie daje mu w tym zakresie pozycji przedstawiciela ustawowego. Współwłaściciel taki podejmuje czynność zachowawczą we własnym imieniu, ale w interesie wszystkich współwłaścicieli, chyba że współwłaściciele ci wyrazili kategoryczny sprzeciw. Sąd pierwszej instancji podkreślił jednak, że w niniejszej sprawie nie wykazano, aby którakolwiek ze współwłaścicielek sprzeciwiała się żądaniu zgłoszonemu przez powódkę J. Ł. (1), a jej dążenie wyrażone w treści żądania pozwu w zakresie wydania części działki gruntu niewątpliwie jest czynnością mieszczącą się w dyspozycji przepisu art. 209 k.c.

W ocenie Sądu Rejonowego, pozwani nie dysponują żadnym tytułem prawnym do władania spornym pasem gruntu, który byłby skuteczny wobec współwłaścicielek działki nr (...), a wręcz władają częścią tej działki wbrew prawomocnemu orzeczeniu Sądu z dnia 7 listopada 2014 roku, sygn. akt I Ns 74/12. Sąd ponownie odwołał się do regulacji zawartej w art. 365 § 1 k.p.c. i do faktu związania powyższym prawomocnym postanowieniem, wskazując że w sytuacji, gdy zachodzi związenie prawomocnym orzeczeniem Sądu i ustaleniami faktycznymi, które legły u jego podstaw, niedopuszczalne jest w innej sprawie o innym przedmiocie dokonywanie ustaleń i ocen prawnych sprzecznych z prawomocnie osądzoną sprawą. Rozstrzygnięcie zawarte w prawomocnym orzeczeniu stwarza zatem taki stan prawny, jaki z niego wynika, a sądy rozpoznające inny spór muszą przyjmować, że dana kwestia kształtuje się tak, jak przyjęto to w prawomocnym wcześniejszym orzeczeniu. Podkreślił jednocześnie, że sąd rozpoznający sprawę o rozgraniczenie, oznaczoną sygnaturą I Ns 74/12, rozważał także kwestię zasiedzenia przedmiotowego pasa gruntu podnoszoną w tamtym, jak i w niniejszym postępowaniu przez F. Ż., czemu dał wyraz w treści uzasadnienia postanowienia z dnia 7 listopada 2014 roku, odwołując się również do orzeczenia zapadłego w sprawie o sygn. akt I Ns 91/06 o zasiedzenie, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w Kraśniku. W sprawie o zasiedzenie wnioski zostały oddalone jako nie znajdujący podstaw w świetle przeprowadzonego w toku tej sprawy postępowania. Zatem z uwagi na treść przepisu art. 365 § 1 k.p.c., Sąd będąc związany prawomocnymi orzeczeniami zapadłymi w sprawie o sygn. akt I Ns 91/06 i w sprawie o sygn. akt I Ns 74/12 uznał, że zarówno kwestia własności pasa gruntu, którego wydania domaga się powódka, jak i kwestia jego zasiedzenia przez pozwanego F. Ż. została już prawomocnie przesądzona i nie mogła podlegać rozważaniom Sądu w niniejszym postępowaniu.

Orzeczenie o kosztach procesu wydane zostało na podstawie art. 98 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 22 grudnia 2016 roku, którym uzupełniony został wyrok z dnia 24 października 2016 roku, Sąd Rejonowy powtórzył ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia zawartego w wyroku uzupełnianym. Dodatkowo wskazał, że mimo, iż powódka J. Ł. (1) żądała wydania spornego pasa gruntu także pozostałym współwłaścicielkom, tj. J. K. i M. P. oraz domagała się nakazania pozwanym rozebrania płotu stojącego

w przedmiotowym pasie gruntu, Sąd w wyroku z dnia 24 października 2016 roku nie zawarł rozstrzygnięcia w tym zakresie, przez co nie orzekł o całości żądania zgłoszonego w pozwie. W tych okolicznościach Sąd pierwszej instancji uznał, że zachodzą określone w art. 351 § 1 k.p.c. podstawy prawne do uwzględnienia wniosku powódki z dnia 27 października 2016 roku o uzupełnienie wymienionego wyroku.

Uzupełniając wyrok z dnia 24 października 2016 roku, Sąd Rejonowy wskazał, że w sytuacji, gdy bezsporne jest, że płot wzniesli pozwani oraz, że znajduje się on w pasie gruntu, którego wydanie zostało im nakazane w uzupełnianym wyroku, zasadne jest także uwzględnienie żądania pozwu co do nakazania pozwanym rozebrania tego płotu.

Sąd Rejonowy oddalił natomiast powództwo w zakresie obejmującym żądanie J. Ł. (1) nakazania wydania spornego pasa gruntu we współposiadanie powódki i jej sióstr J. K. i M. P.. Zdaniem Sądu pierwszej instancji powódce nie przysługuje uprawnienie do żądania, aby orzeczenie wydania nieruchomości dotyczyło osób nie będących stroną niniejszego postępowania, pomimo, iż osoby te są współwłaścicielami tego gruntu. Powódka, dokonując czynności zachowawczej w rozumieniu art. 209 k.c., działa bowiem w imieniu własnym i na swoją rzecz, a nie w imieniu pozostałych współwłaścicieli.

Zarówno wyrok z dnia 24 października 2016 roku, jak i wyrok z dnia 22 grudnia 2016 roku zostały zaskarżone przez pozwanego F. Ż., przy czym pierwszy z nich pozwany zaskarżył w całości, natomiast drugi w części obejmującej rozstrzygnięcie zawarte w pkt I wyroku.

W odniesieniu do obu tych wyroków pozwany podniósł tożsame zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.

1/ art. 365 § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie i uznanie się związanym treścią orzeczeń w sprawach, jakie toczyły się przed Sądem Rejonowym w Kraśniku pod sygn. I Ns 74/12 i I Ns 96/06, w zakresie podnoszonego zarzutu zasiedzenia, mimo braku do tego przesłanek, co miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż skutkiem tego było nierozpoznanie tego zarzutu;

2/ art. 217 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. i art. 227 k.p.c. przez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego, zmierzających do wykazania podniesionego przez niego zarzutu zasiedzenia, na co zostały złożone zastrzeżenia do protokołu zgodnie z art. 162 k.p.c., co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia, gdyż uniemożliwiło pozwanemu wykazanie zasadności prezentowanego w sprawie stanowiska;

3/ art. 235 § 1 k.p.c. w zw. Z art. 244 § 1 k.p.c. przez orzekanie na podstawie dowodów nie przewidzianych w k.p.c., tj. akt innych spraw sądowych, bez wskazania, które konkretnie dokumenty z tych akt zostały przez sąd uwzględnione jako materiał dowodowy w niniejszej sprawie;

4/ art. 224 § 1 k.p.c. przez zamknięcie rozprawy bez przeprowadzenia postępowania dowodowego – powódka wносиła jedynie o dołączenie akt sprawy o rozgraniczenie, bez wskazania kart z tych akt, natomiast wnioski dowodowe zawarte w piśmie pozwanego z dnia 1 sierpnia 2016 roku zostały oddalone.

W stosunku do wyroku z dnia 24 października 2016 roku pozwany dodatkowo zarzucił naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez niewskazanie dowodów, na których sąd się oparł rozstrzygając sprawę, gdyż ogólnie wskazane akta innych spraw nie stanowią dowodów przewidzianych w k.p.c. – dowodem takim mogą być co najwyżej konkretne dokumenty z tych akt, zaś wobec rozstrzygnięcia zawartego w pkt I wyroku uzupełniającego z dnia 22 grudnia 2016 roku zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. oparł na twierdzeniu o braku w uzasadnieniu wyroku wskazania i wyjaśnienia podstawy prawnej, w oparciu o którą Sąd Rejonowy nakazał pozwanym rozebranie płotu, jak też niewskazaniu dowodów, na których sąd się oparł rozstrzygając sprawę, gdyż ogólnie wskazane akta innych spraw nie stanowią dowodów przewidzianych w k.p.c. – dowodem takim mogą być co najwyżej konkretne dokumenty z tych akt (apelacje k. 74-80, 95-98).

Powołując się na te zarzuty pozwany wniósł o uchylenie w całości wyroku z dnia 24 października 2016 roku oraz o uchylenie wyroku z dnia 22 grudnia 2016 roku w punkcie I i o przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę tych wyroków poprzez oddalenie powództwa w całości, jak również o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Na podstawie art. 380 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. skarżący wniósł w obu apelacjach o rozpoznanie postanowienia dowodowego z dnia 10 października 2016 roku, oddalającego wnioski dowodowe pozwanego i:

- dopuszczenie dowodu z zeznań stron na okoliczność zakresu i czasu posiadania przez pozwanego spornej części działki nr (...);

- dołączenie do akt niniejszego postępowania akt spraw Sądu Rejonowego w Kraśniku o sygnaturach I Ns 74/12 oraz I Ns 91/06 i dopuszczenie dowodów z dokumentów znajdujących się w tych aktach, tj.:

1/ z akt I Ns 74/12:

a) decyzji Wójta Gminy Z. z dnia 25 stycznia 2012 roku, znak (...) o umorzeniu postępowania administracyjnego w sprawie o rozgraniczenie i przekazaniu sprawy do rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu w Kraśniku, na okoliczność, że granica między działkami nr (...) była sporna i niemożliwa do ustalenia na etapie postępowania administracyjnego – w ramach dostępnego postępowania dowodowego;

b) protokół z 9 października 2012 roku, na okoliczność, że uczestniczka B. P. potwierdziła istnienie wolnej przestrzeni między budynkiem a płotem istniejącym na działce pozwanych przed 2005 rokiem, co potwierdza inny zakres posiadania, niż ustalony w postępowaniu rozgraniczeniowym;

c) postanowienie Sądu Rejonowego w Kraśniku z 7 listopada 2014 roku wraz z uzasadnieniem oraz stanowiącą integralną część orzeczenia mapą biegłego geodety J. R. , na okoliczność treści rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie i jego podstaw, jak również przyjętego przez Sąd przebiegu granicy częściowo pod budynkiem, znajdującym się na nieruchomości bezspornie od lat 70-ych XX wieku;

d) postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 24 września 2015 roku, sygn. Akt II Ca 238/15 wraz z uzasadnieniem, na okoliczność treści rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie i jego podstaw;

2/ z akt I Ns 91/06:

a) postanowienie Sądu Rejonowego w Kraśniku z 23 września 2008 roku, zmieniające postanowienie dowodowe, dotyczące dopuszczenia dowodu z opinii biegłego geodety poprzez zlecenie biegłemu opracowania podziału działki nr (...) z uwzględnieniem granic wynikających ze zmodernizowanej ewidencji gruntów, na okoliczność, że Sąd orzekający w sprawie o zasiedzenie przyjmował granice zmodernizowanej ewidencji gruntów jako punkty odniesienia, decydujące o zakresie przedmiotu zasiedzenia, konsekwentnie zatem należy przyjąć, że przyjmował aktualny według ewidencji gruntów przebieg granicy dzielącej działki nr (...), a więc zgodny z przebiegiem płotu na nieruchomości państwa Ż. (na podstawie tego postanowienia została sporządzona opinia z 9 października 2008 roku, stanowiąca podstawę rozstrzygnięcia);

b) k. 452 – pismo Starosty Powiatowego, znak (...), informujące o zmianach w powierzchni gruntów, wynikających z modernizacji ewidencji, na okoliczność, że organ ewidencyjny nie był w stanie określić, czy modernizacja ewidencji wprowadziła zmiany w przebiegu granic;

c) k. 485 – pismo Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. z 15 grudnia 2008 roku, informujące, że próby ustalenia granic między działkami nr (...) zakończyły się niepowodzeniem oraz, że pouczone właściciele nieruchomości, że zaistniały spór graniczny może być rozwiązany wyłącznie w drodze postępowania rozgraniczeniowego;

d) k. 487-488 – protokół rozprawy z 16 stycznia 2009 roku, obejmujący ustną opinię biegłego, gdzie na k. 488 wskazuje on, że obecnie granica ewidencyjna jest nieustalona, a na k. 488v – wniosek o zasiedzenie gruntów od północnej strony działki wnioskodawców „o ile jest to konieczne“, na okoliczność, że brak było wyraźnego wniosku o stwierdzenie zasiedzenia tych gruntów, a także, że treść wniosku – w kontekście złożonej ustnej opinii biegłego geodety, wskazującej na sporny przebieg północnej granicy działki nr (...) – wynikała z braku pewności co do tego, jakie przestrzenne granice własności ostatecznie sąd przyjmie (czy te wynikające z uwłaszczenia, czy też te ze zmodernizowanej ewidencji gruntów);

e) k. 512 – pismo Starosty Powiatowego z 22 lutego 2009 roku informujące, że granica między działkami nr (...) jest sporna, na okoliczność, że sąd orzekający w sprawie o zasiedzenie miał informację o spornym przebiegu północnej granicy działki nr (...) ujawnionej w ewidencji gruntów;

f) k. 525 – postanowienie Sądu Rejonowego w Kraśniku z 20 marca 2009 roku wraz z uzasadnieniem, na okoliczność treści rozstrzygnięcia zapadłego w sprawie i jego podstaw;

g) k. 194-234, 284-285, 405-413, 487-488 – opinie biegłego geodety L. B. wraz z załącznikami (zwłaszcza mapy), na okoliczność przebiegu granic według ewidencji gruntów aktualnej na dzień orzekania w sprawie o zasiedzenie oraz granic wynikających z uwłaszczenia, jak również sporności granicy północnej działki nr (...).

Sprawa z apelacji pozwanego od wyroku z dnia 24 października 2016 roku została zarejestrowana w Sadzie Okręgowym w Lublinie pod sygn. II Ca 345/17, zaś sprawa z apelacji od wyroku z dnia 22 grudnia 2016 roku pod sygn. II Ca 346/17. Postanowieniem Sądu drugiej instancji z dnia 5 października 2017 roku sprawa II Ca 346/17 została połączona do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą II Ca 345/17.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 października 2017 roku pełnomocnik powódki wniósł o oddalenie obu apelacji i zasądzenie na rzecz powódki od pozwanego F. Ż. kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacje pozwanego nie zasługują na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji i stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonych orzeczeń. Ustalenia te, w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, mają pełne oparcie w zgromadzonych dowodach i w obowiązujących przepisach prawa.

Bezasadny jest wniosek pozwanego o uchylenie kwestionowanych wyroków w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Wniosek ten miałby w świetle art. 386 § 1 i 4 k.p.c. rację bytu tylko wówczas, gdyby postępowanie przed sądem pierwszej instancji dotknięte było nieważnością lub w sytuacji nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Żadna z tych podstaw uchylenia nie zachodzi jednak w rozpoznawanej sprawie. Z całą pewnością Sąd Rejonowy rozpoznał bowiem istotę sprawy, a co najważniejsze wydał w wyniku tego rozpoznania prawidłowe rozstrzygnięcie, tym samym nie zachodzi też ani potrzeba, ani konieczność prowadzenia w niniejszej sprawie postępowania dowodowego w całości. Niewątpliwie również brak jest uzasadnionych podstaw do twierdzenia, że w sprawie tej doszło do nieważności postępowania.

Przechodząc do oceny wniosku ewentualnego zawartego w apelacji, a mianowicie żądania zmiany zaskarżonych wyroków przez oddalenie powództwa w całości oraz do oceny zarzutów, w oparciu o które żądanie to zostało sformułowane, należy stwierdzić, że wniosek ten jest chybiony, mimo że zarzuty obu apelacji w niewielkim zakresie są trafne.

Uwaga powyższa dotyczy zarzutu przeprowadzenia przez Sąd Rejonowy dowodu nieprzewidzianego przez k.p.c., tj. z akt spraw sądowych zamiast z dokumentów zawartych w tych aktach oraz związanego z nim zarzutu niewskazania w

uzasadnieniach wyroków, jako dowodów, konkretnych dokumentów z akt innych spraw, lecz wskazania w to miejsce akt tych spraw w ogólności. Jakkolwiek zarzut ten jest formalnie słuszny, to jednak jego podniesienie nie może doprowadzić do oczekiwanej przez skarżącego zmiany wyroków.

Z treści uzasadnienia zaskarżonych wyroków istotnie wynika, że Sąd Rejonowy za dowód w sprawie przyjął akta innych spraw sądowych w całości, nie wskazując które konkretnie dokumenty z tych akt stanowiły podstawę poczynionych ustaleń. Nie mniej jednak lektura uzasadnienia wyroku z dnia 24 października 2016 roku i wyroku uzupełniającego z dnia 22 grudnia 2016 roku prowadzi do jednoznacznego wniosku, że Sąd pierwszej instancji za dowód uznał wydane w innych sprawach prawomocne postanowienia kończące postępowania oraz uzasadnienia pisemne tychże postanowień, jak również mapę rozgraniczenia stanowiącą integralną część postanowienia z dnia 7 listopada 2014 roku w sprawie I Ns 74/12. Poza rozważaniami na temat treści tych orzeczeń, przedstawionych w ich uzasadnieniach podstaw faktycznych i prawnych rozstrzygnięć oraz skutków prawnych wydania tych orzeczeń, brak jest w uzasadnieniach kwestionowanych obecnie wyroków jakichkolwiek odniesień do innych dowodów zgromadzonych w aktach spraw I Ns 74/12 i Ns 91/06.

Przeprowadzenie przez Sąd Rejonowy dowodu w opisany sposób, w tym brak wyraźnego postanowienia o dopuszczeniu dowodów z wymienionych orzeczeń i ich uzasadnień oraz niewskazanie w uzasadnieniach zaskarżonych wyroków precyzyjnie, jakie dowody z akt innych spraw zostały uznane za dowody w sprawie niniejszej, niewątpliwie stanowi o uchybieniu przepisom prawa procesowego, tj. 236 k.p.c., art. 244 k.p.c., art. 328 § 1 k.p.c., niemniej jednak w okolicznościach rozpoznawanej sprawy uchybienie powyższe nie miało żadnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia. Wskazać bowiem należy, iż niezależnie od stanowisk stron, co do postulowanego kierunku prowadzonego postępowania dowodowego, Sąd Rejonowy winien był i tak z urzędu uwzględnić fakt, że toczyło się między stronami postępowanie o zasiedzenie spornego pasa gruntu oraz o rozgraniczenie nieruchomości obejmujące też ten fragment gruntu, a w związku z tym z urzędu przeprowadzić dowód z postanowień kończących postępowania w tych sprawach, jak również z urzędu, przez wzgląd na treść art. 365 § 1 k.p.c., zobowiązany był wziąć pod uwagę w szczególności treść i skutki prawne prawomocnego postanowienia z dnia 7 listopada 2014 roku w sprawie o rozgraniczenie działki nr (...) z działką nr (...). Jak trafnie bowiem wskazał Sąd pierwszej instancji, orzeczeniem tym Sąd rozpoznający niniejszą sprawę, podobnie jak strony tego postępowania, był z mocy art. 365 § 1 k.p.c. bezwzględnie związany. Wymienione postanowienie miało przy tym znaczenie przesądzające dla rozstrzygnięcia o żądaniu powódki wydania spornego pasa gruntu i usunięcia z niego posadowionego tam płotu.

Zarzucając naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 365 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie i uznanie się - mimo braku do tego przesłanek - związanym treścią orzeczeń wydanych w sprawach I Ns 74/12 i I Ns 96/06, w zakresie podnoszonego przez pozwanego zarzutu zasiedzenia, profesjonalny pełnomocnik skarżącego zupełnie pomija kwestię istoty postępowania rozgraniczeniowego oraz skutków prawnych, jakie wywołuje prawomocne postanowienie sądu o rozgraniczeniu nieruchomości.

Wskazać wobec tego trzeba, że stosownie do treści art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne Dz. U. z 2017 roku, poz. 2101 t. jedn.), rozgraniczenie nieruchomości ma na celu ustalenie przebiegu ich granic przez określenie położenia punktów i linii granicznych, utrwalenie tych punktów znakami granicznymi na gruncie oraz sporządzenie odpowiednich dokumentów. Ustalenie przebiegu spornych granic następuje natomiast według kryteriów określonych kolejno w art. 153 k.c., zaś postępowanie, z wyłączeniem sytuacji opisanej w art. 36 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, przebiega w dwóch etapach: administracyjnym i sądowym. Niezależnie jednak od tego, w jakim trybie następuje rozgraniczenie – na podstawie decyzji administracyjnej, czy w sądowym postępowaniu nieprocesowym oraz procesowym – w wyniku rozgraniczenia powstaje taki stan prawny granicy dzielącej sąsiadujące nieruchomości, jaki wynika z orzeczenia o rozgraniczeniu. Stan ten podlega ujawnieniu w księgach wieczystych oraz w ewidencji gruntów i budynków (art. 37 ust. 2 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne). Istota rozgraniczenia polega zatem na ustaleniu, do jakiej granicy w terenie sięga prawo własności przyległych do niej gruntów, zaś konsekwencją istnienia prawomocnego orzeczenia sądu o rozgraniczeniu nieruchomości jest niemożność kwestionowania przez uczestników postępowania, w którym postanowienie zapadło, stanu własności wynikającego z tego postanowienia, chyba że stan ten uległ zmianie wskutek zdarzeń późniejszych (por. uzasadnienia: uchwały Sądu

Najwyższego z dnia 20 grudnia 1968 roku, III CZP 102/68, OSNC 1969/9/155, postanowień Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2002 roku, IV CKN 809/00, Wokanda 2002/10/10 oraz z dnia 24 marca 2017 roku, ICSK 378/16, niepubl. LEX nr 2331709).

W świetle powyższego wypada stwierdzić, że podniesiona w apelacji kwestia związania sądu rozpoznającego niniejszą sprawę prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 7 listopada 2014 roku, sygn. akt I Ns 74/12, winna być rozpatrywana w aspekcie związania tym postanowieniem i jego skutkami prawnymi w ogólności, jako orzeczeniem tworzącym określony, wiążący sąd i strony stan prawny nieruchomości, nie zaś w kontekście podnoszonego obecnie, a wcześniej także w sprawie I Ns 74/12 zarzutu zasiedzenia spornego pasa gruntu, opartego na twierdzeniu o jego posiadaniu samoistnym w okresie poprzedzającym rozgraniczenie. Skutek prawny postanowienia o rozgraniczeniu, w postaci omówionej wyżej, powstaje z chwilą uprawomocnienia się tego postanowienia i to niezależnie od tego, czy w postępowaniu rozgraniczeniowym sąd badał, czy doszło do zasiedzenia przygranicznych pasów gruntu, a nawet niezależnie od tego, w oparciu o które z kryteriów wymienionych w art. 153 k.c. sąd dokonał rozgraniczenia.

Wypada dodatkowo zaznaczyć, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego wszczęcie, przez właściciela gruntu, postępowania rozgraniczeniowego jest czynnością zmierzającą do realizacji roszczenia o ustalenie prawa własności nieruchomości, w tym własności przygranicznych pasów gruntów, o której mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Tym samym czynność ta z mocy art. 175 k.c. przerywa bieg terminu zasiedzenia (por. powołane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 24 marca 2017 roku, I CSK 378/16 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 21 lutego 2013 roku, IV CSK 347/12, niepubl. LEX nr 1311807, z dnia 24 października 2012 roku, III CSK 310/11, niepubl. LEX nr 1227973, z dnia 7 maja 2009 roku, IV CSK 459/08, niepubl. LEX nr 511011).

Dla rozpoznania niniejszej sprawy uprawomocnienie się postanowienia o rozgraniczeniu, wydanego w dniu 7 listopada 2014 roku pod sygn. I Ns 74/12, ma zatem takie znaczenie, że pozwany nie może obecnie skutecznie podnosić zarzutu zasiedzenia opartego na posiadaniu spornego pasa gruntu w okresie przed datą uprawomocnienia się postanowienia o rozgraniczeniu. Zarzut zasiedzenia spornej części nieruchomości byłby skuteczny tylko wówczas, gdyby od daty prawomocności wymienionego postanowienia upłynął wymagany przepisem art. 172 k.c. okres samoistnego posiadania tego gruntu przez pozwanego (pозwanych), co w okolicznościach tej sprawy oczywiście nie ma miejsca. Z powyższych względów należy stwierdzić, że wnioski dowodowe zmierzające do wykazania, że pozwany F. Ż. nabył przez zasiedzenie własność spornego, przygranicznego pasa gruntu, zgłoszone w niniejszej sprawie, zasadnie zostały oddalone przez Sąd Rejonowy, jako nie mające za przedmiot faktów istotnych dla jej rozstrzygnięcia, tj. ustalenia prawa własności tej części działki nr (...). Prawo własności wskazanej działki, włącznie z jej fragmentem objętym postępowaniem w niniejszej sprawie, zostało bowiem w sposób wiążący sąd i strony ustalone w sprawie I Ns 74/12 Sądu Rejonowego w Kraśniku. Z tych samych względów, zawarte w apelacji wnioski dowodowe służące tożsamemu celowi, zostały oddalone przez Sąd Okręgowy na podstawie art. 227 k.p.c. Uwzględnieniu natomiast, w ramach naprawienia uchybień formalnych Sądu Rejonowego, podlegał wniosek skarżącego o dopuszczenie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy I Ns 74/12 na k. 205 (mapa rozgraniczenia stanowiąca integralną część postanowienia z 7 listopada 2014 roku), k. 309-316 (postanowienie z 7 listopada 2014 roku wraz z uzasadnieniem), k. 446 (postanowienie sądu drugiej instancji z 24 września 2015 roku, sygn. akt II Ca 238/15), k. 448-458 (uzasadnienie postanowienia sądu drugiej instancji) oraz w aktach sprawy I Ns 91/06 na k. 525-531 (postanowienie Sądu Rejonowego z 20 marca 2009 roku i jego uzasadnienie). Z urzędu natomiast Sąd Okręgowy dopuścił dowód z dokumentu na k. 201-204 akt sprawy I Ns 74/12, na których znajduje się opinia biegłego geodety J. R., w której sporządzona została mapa rozgraniczenia, uznając iż dowód ten uzupełnia wiedzę Sądu Okręgowego na temat dokonanego rozgraniczenia oraz położenia spornego pasa gruntu.

Niezależnie natomiast od tego, co zostało dotychczas powiedziane i w odniesieniu do podnoszonych w apelacji zarzutów, wypada zauważyć, że wbrew temu, co twierdzi pełnomocnik skarżącego, kwestia zasiedzenia spornego pasa gruntu była przedmiotem oceny Sądu Rejonowego w Kraśniku i Sądu Okręgowego w Lublinie w okolicznościach faktycznych sprawy I Ns 74/12 (II Ca 238/15). Jakkolwiek Sąd Rejonowy w uzasadnieniu wydanego w tej sprawie postanowienia nie zawarł wyczerpujących rozważań odnoszących się do zarzutu zasiedzenia, to jednak w konkluzji

wyraźnie stwierdził, że w sprawie tej „nie może być mowy o zasiedzeniu, ponieważ przesłanki ku temu nie zostały wykazane” (str. 11 uzasadnienia). Sąd odwoławczy podzielił zaś nie tylko ustalenia faktyczne dokonane przez sąd pierwszej instancji w sprawie I Ns 74/12, ale także przedstawione przez Sąd Rejonowy rozważania prawne i w konsekwencji oddalił apelację uczestnika F. Ż. od postanowienia z dnia 7 listopada 2014 roku.

Reasumując, kwestia prawa własności spornego pasa gruntu została prawomocnie przesądzona postanowieniem Sądu Rejonowego w Kraśniku z dnia 7 listopada 2014 roku, sygn. akt I Ns 74/12 w taki sposób, że granica prawa własności działki nr (...) i działki nr (...) przebiega linią koloru czerwonego pomiędzy punktami (...) według mapy opisanej w sentencji tego postanowienia. W wyniku tego rozstrzygnięcia pas gruntu pomiędzy tą linią a linią oznaczoną na mapie kolorem zielonym, przebiegającą od punktu (...) do punktu (...), stanowi część działki nr (...), której obecną współwłaścicielką jest powódka. Wymienione postanowienie, z mocy art. 365 § 1 k.p.c. wiązało Sąd rozpoznający niniejszą sprawę. To oznacza, że w sytuacji, gdy po uprawomocnieniu się tego postanowienia nie zaszły żadne zdarzenia, które skutkowałyby zmianą stanu prawnego nieruchomości, w szczególności nie upłynął od daty prawomocności postanowienia okres posiadania samoistnego wymagany do nabycia prawa własności spornej części działki nr (...) przez pozwanego F. Ż., Sąd Rejonowy nie mógł przyjąć, iż stan własności działki nr (...) jest inny, niż to wynika z postanowienia o rozgraniczeniu. Tym samym należało przyjąć, iż powódce na podstawie art. 222 § 1 k.c. przysługuje przeciwko pozwanym roszczenie o wydanie części działki nr (...) w granicach opisanych w sentencji wyroku z dnia 24 października 2016 roku oraz o nakazanie rozebrania płotu znajdującego się w tym obszarze, postawionego przez F. Ż.. Pozwani nie wykazali w żaden sposób, że przysługuje im skuteczne wobec powódki uprawnienie do władania tą częścią działki nr (...). Zaskarżone przez F. Ż. wyroki, w których żądania te zostały przez Sąd pierwszej instancji uwzględnione są zatem w pełni prawidłowe.

Z tych wszystkich względów apelacje wniesione przez pozwanego od wyroku z dnia 24 października 2016 roku i wyroku uzupełniającego z dnia 22 grudnia 2016 roku, zostały przez Sąd Okręgowy oddalone na podstawie art. 385 k.p.c., jako bezzasadne.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego uzasadniają przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Pozwany, którego należy uznać za stronę przegrywającą to postępowanie, jest zobowiązany zwrócić powódce poniesione przez nią koszty procesu w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, stosownie do wniosku jej pełnomocnika złożonego na rozprawie w dniu 5 października 2017 roku. Koszty te to wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 360 zł, ustalone w stawce minimalnej przewidzianej w § 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawach opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800 ze zm.).

Z tych względów Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt III wyroku.